

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Dr. Ariënschool

Plaats : Enschede
BRIN nummer : 15MK|C1
Onderzoeksnummer : 292205
Datum onderzoek : 29 juni 2017
Datum vaststelling : 3 oktober 2017

SAMENVATTING

Dr. Ariënsschool heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

Wat gaat goed?

- De school zorgt ervoor dat de leerlingen een passend onderwijsaanbod krijgen.
- De leraren volgen hoe de leerlingen zich ontwikkelen en hoe ze leren.
- In de lessen zagen we dat de leraren ervoor zorgen dat de leerlingen tot leren komen en kunnen opletten.
- De school zorgt er ook voor dat de leerresultaten van de leerlingen in orde zijn.
- Het team van de school zorgt ervoor dat iedereen zich veilig kan voelen. Er is een compleet veiligheidsbeleid.
- De leerlingen met wie we hebben gesproken, zijn tevreden over de leraren en over hun school.
- Het bestuur en de directie van de school zorgen voor een goede aansturing. Daarmee is het mogelijk voor het team om op de goede manier te werken aan het onderwijs.
- Het schoolteam werkt er hard aan om zichzelf en het onderwijs steeds te verbeteren.
- In de schoolgids en op internet geeft de school een compleet beeld van zichzelf.

Wat kan beter?

- Ook voor lessen waarin de leraren hun leerlingen aanleren om op de juiste manier met elkaar om te gaan, kan de school werken met leerdoelen voor alle groepen. We bedoelen hier de lesactiviteiten in de sociaal-emotionele ontwikkeling en in burgerschap.
- De leraren kunnen de manier waarop zij de leerstof uitleggen net zo goed doen als de manier waarop ze met de leerlingen omgaan.
- De school zou ook kunnen laten zien wat de leerlingen hebben geleerd van andere vakken dan taal en rekenen (bijvoorbeeld van bewegingsonderwijs of van woordenschatonderwijs).
- De school zou ook aan anderen dan bestuur en ouders kunnen laten zien welke leer- en ontwikkelingsresultaten zij heeft bereikt bij de leerlingen.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen een onderzoek met een concept-waarderingskader. Dit kader is in juni 2016 bijgesteld. Vanaf 24 oktober krijgen scholen een onderzoek met dit bijgestelde onderzoekskader voor 2017. Zo ook de Dr. Ariënschool.

Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 29 juni 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse,
- een presentatie door de school,
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleider(s), leraren, ouders en leerlingen,
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

Op 29 juni hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de leraren, de intern begeleiders, orthopedagoog en psycholoog die werkzaam zijn aan de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.2.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op Dr. Ariënschool. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

Na afloop van het onderzoek dat we uitvoerden op de Dr. Ariënschool, stellen we vast dat de school op alle (negen) standaarden voldoende kwaliteit heeft en op twee daarvan een goede kwaliteit (Kwaliteitszorg en Kwaliteitscultuur). Daarmee behoudt de school haar basisarrangement en spreken we met ingang van september 2017 (onder de nieuwe wetgeving in het onderwijstoezicht) van een school die voldoende kwaliteit laat zien.

De school biedt haar leerlingen een veilige leeromgeving. Het team werkt hard aan de doelen die zijn gesteld aan de leerinhouden, de pedagogische taken en de leerprocessen. De resultaten daarvan heeft de school helder, al kan zij die ook nog scherper afstemmen op de eigen doelen en ambities.

3.1 Kwaliteitsoordelen op onderzochte standaarden

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces		Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod		•	
OP2SN	Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•	
OP3	Didactisch handelen		•	

Onderwijsproces

OP1 Aanbod

De leraren van de Ariënschool bieden hun leerlingen onderwijs dat in ieder geval voor taal, lezen en rekenen-wiskunde voldoet aan de kerndoelen. In de planning is het aanbod gedifferentieerd en passend bij wat de leerlingen nodig hebben.

Voor het onderwijs in de zaakvakken, is de school aan het werk om het aanbod te versterken, waarbij ontdekkend en ontwerpend leren een rol spelen en '21ste-eeuws leren' een uitgangspunt is. Ook voor het woordenschatonderwijs werkt het team aan verbetering.

In het aanbod voor actief burgerschap en sociale integratie, maar ook in de ontwikkeling van de sociale vaardigheden, liggen er voor de school nog kansen om de doorgaande leerlijnen te versterken. Daarbij moet vooral worden gedacht aan een schoolbreed en passend gemaakt aanbod op basis van tussen- en einddoelen.

OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Het team van de school heeft in voldoende mate zicht op de ontwikkelingen van de leerlingen; zowel de ontwikkelingen in het leren en de leerresultaten, als de sociaal-emotionele groei.

In het leerlingvolgsysteem leggen de leraren gegevens vast om die vervolgens te gebruiken voor analyses, evaluaties en conclusies waarmee zij keuzes kunnen maken om het onderwijs verder te plannen. De intern begeleiders, de orthopedagoog en de psycholoog ondersteunen de processen en afspraken die

hiervoor gelden. Er is goede aandacht voor de pedagogische onderdelen in de onderwijsbehoeften die de leerlingen hebben. De didactische onderdelen (waarbij vooral de instructiebehoeften mee kunnen wegen) verdienen nog doorontwikkeling.

Op groepsniveau en op leerlingenniveau is helder vastgelegd hoe de planning van het onderwijs eruit ziet en waarom. Het team heeft de ontwikkelingsperspectieven voor individuele leerlingen dit jaar vernieuwd. We hebben gezien dat dit zorgvuldig en beredeneerd gebeurt: het team evalueert deze ontwikkelingsperspectieven regelmatig, er vindt bijstelling plaats van het onderwijsaanbod, het pedagogisch-onderwijskundig handelen en de leerdoelen als dat nodig is. De school betreft de ouders daar actief bij.

OP3 Didactisch handelen

Samen met observanten van de school hebben we de lessen bezocht om in de groepen het effect van het didactisch handelen te observeren. In het merendeel van de groepen zagen we dat de kwaliteit daarvan voldoende is. Er was rust en orde in de school en in de klassen. Het klassenmanagement van de leraren en de gemaakte afspraken, die de leerlingen kennen, werken ondersteunend en bieden duidelijkheid in hoe de leerlingen zich horen te gedragen. Het pedagogisch handelen, als voorwaarde voor didactisch handelen, was daardoor goed zichtbaar.

In de momenten van uitleg die we de leraren zagen geven, was de afstemming van de instructie in veel groepen nog een ontwikkelpunt. We bedoelen daarmee niet de verlenging van de instructie maar het realiseren van een andersoortige instructie die voor een aantal leerlingen noodzakelijk is. Hier ligt een verband met de aandacht voor de instructiebehoeften zoals we die bij de standaard Zicht op ontwikkeling, hierboven, hebben benoemd.

Verder liggen er voor het team nog mooie kansen om activerende werkvormen en meer onderlinge interactie in te zetten tijdens de instructie of in de instructiegroep. In activerende werkvormen hoeven de leerlingen minder te wachten op een bijdrage die ze kunnen leveren of een antwoord dat van een hele klas wordt gevraagd. Een goede activerende werkvorm schakelt alle leerlingen in voor een eigen bijdrage of een antwoord tijdens de instructie zodat leren van en met elkaar mogelijk wordt. Tijdens de les bewegingsonderwijs zagen we overigens wel dat de leeractiviteiten een actief beroep deden op het leren van en elkaar (al was dat uiteraard minder verbaal). Deze les vond plaats in een leer- en speelomgeving, waarbij ook de instructie van de leraar was afgestemd op de mogelijkheden die de leerlingen hadden in hun ontwikkeling.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid		•	
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat			•

Schoolklimaat

SK1 Veiligheid

De schoolorganisatie voldoet aan de eisen die worden gesteld aan een adequaat veiligheidsbeleid. Zowel de preventieve als de curatieve afspraken zijn geborgd. Er is een eenduidige incidentenregistratie en ook op het schoolplein hanteert de school heldere afspraken. De school gebruikt een jaarlijkse bevraging om te weten hoe de beleving van de sociale veiligheid is bij de leerlingen. De uitkomsten worden geëvalueerd om na te gaan of aanpassing, aanvulling of aanscherping van het veiligheidsbeleid noodzakelijk is of gewenst. De school kent, als onderdeel van het veiligheidsbeleid, een anti-pestprotocol en er is een aanspreekpunt voor de kinderen, wanneer er peestsituatie zijn of dreigen te ontstaan.

Sk2 Pedagogisch klimaat

De school heeft een goed pedagogisch klimaat dat ondersteunend is voor het leerproces van de kinderen. Tijdens de observaties en andere waarnemingen, zagen we een respectvolle omgang tussen de leraren en de leerlingen maar ook tussen de leerlingen onderling. Zowel in de lessen als op het schoolplein, is op verschillende manieren volop aandacht voor een veilige en prettige speel- en leeromgeving.

Uit de gesprekken die we hebben gevoerd met een aantal leerlingen en een aantal ouders, maakten we op dat de school strikt optreedt bij wangedrag van leerlingen. Wanneer daarvan sprake is, neemt de school onmiddellijk contact op met de ouders en treft men maatregelen om het gedrag van de leerling bij te stellen.

De leerlingen vertelden ons dat de school "100% tegen pesten is". De afspraken en de regels die er zijn over hoe we met elkaar omgaan ('de regel van de week'), zijn duidelijk. De leraren treden op wanneer dat moet en voor de leerlingen is helder welke eisen aan hen worden gesteld, zo vertelden zij ons. De leerlingen met wie we spraken, zijn tevreden met de manier waarop het team ervoor zorgt dat het (weer) fijn is om naar school te kunnen gaan.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten				•

Onderwijsresultaten

OR1 Resultaten

We beoordelen de cognitieve eindresultaten van de school niet, omdat voor het SBO nog geen definitieve normen zijn vastgesteld. Afgezet tegen de voorlopige inspectienormen, valt op dat de school de afgelopen jaren (2015, 2016 en 2017) steeds voldoende leerresultaten heeft in de uitstroomgroepen.

De school zou voor haar uitstroomgroepen eigen normen kunnen formuleren, die meer afgestemd zijn op de mogelijkheden van haar leerlingpopulatie.

Een andere ontwikkelkans voor de school is om bij de eindopbrengsten ook andere ontwikkelings- en leerresultaten dan die voor rekenen, begrijpend lezen en technisch lezen in beeld te brengen. Daarbij valt te denken aan woordenschatonderwijs, de zaakvakken of voor de ontwikkeling van de 21ste-eeuwse vaardigheden. Ook in het bewegingsonderwijs, waar de school ons mooie lesvoorbeelden van heeft laten zien, liggen goede mogelijkheden om de resultaten aantoonbaar te maken.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg			•
KA2	Kwaliteitscultuur			•
KA3	Verantwoording en dialoog		•	

Kwaliteitszorg en ambitie

KA1 Kwaliteitszorg

De school zorgt voor verbetering van haar eigen kwaliteit en voor het behoud daarvan met behulp van een cyclische systematiek. Beleidsvoornemens worden geformuleerd op basis van kritische reflectie en door zowel intern als extern de resultaten en de onderwijsleerprocessen te evalueren. De stichting Katholiek Onderwijs Enschede (KOE), waaronder de Dr. Ariënschool ressorteert, werkt bovendien met audits, waarin een kritische (externe) blik op de onderwijsprocessen wordt gerealiseerd.

Het team stelt de ontwikkelthema's en -doelen vast. In verschillende werkgroepen, waarbij een specialist de kartrekker is (voor bijvoorbeeld

taal, lezen, rekenen-wiskunde, ICT of gedrag) werken de leraren gezamenlijk aan de vastgestelde ontwikkelingen en verbeteringen van hun onderwijs.

Het Schooljaarplan 2016-2017 geeft een helder beeld van de formatieve en de beleidszaken die van belang zijn op schoolniveau. Daarnaast bevat het een uitwerking en een planning van wat in het Schoolplan 2015-2019 is voorgenomen. Het draaiboek omvat de werkafspraken voor de leden van de werkgroepen, door het schooljaar heen. Duidelijk is welke doelen zijn gesteld en op welke wijze de school vaststelt wat het resultaat van de inspanning moet zijn. De borging van de kwaliteit die men bereikt, vindt plaats in een Handboek en is digitaal voor een ieder beschikbaar.

De gehele systematiek overtuigt in de planmatigheid van het handelen en het doelgericht werken aan de ontwikkelingen. Bovendien zagen we en hoorden we op de dag van het onderzoek hoe het team in de praktijk werkt en wil werken aan de schoolontwikkeling. Daarom waarderen we de inrichting en uitwerking van de kwaliteitszorg als goed.

KA2 Kwaliteitscultuur

In het team is een goede kwaliteitscultuur zichtbaar. Vanuit de stichting wordt op veel onderdelen ingezet op een bevordering van de onderlinge professionele betrokkenheid en cultuur in de scholen van stichting KOE. Niet alleen in het scholingsaanbod is dat te zien, ook in de wijze waarop de teamleden gelegenheid wordt geboden om te werken aan schoolbreed gedragen ambities. Met name wordt dat zichtbaar in de specialisten binnen de school en de wijze waarop de werkgroepen kunnen werken aan eigen expertise en aan de onderwijskwaliteit. Er is draagvlak voor de visie en de ambities van de school en er is eigenaarschap zichtbaar in het handelen van de leraren. De gesprekkencyclus, die stichtingbreed is vorm gegeven, zorgt voor continuïteit in de professionele kwaliteit van het team.

KA3 Verantwoording en dialoog

De schoolorganisatie verantwoordt zich voornamelijk intern naar haar stakeholders, zoals het bestuur en de ouders. In het gesprek dat we voerden met een aantal ouders, werd ons duidelijk dat er vanuit de ouderpopulatie een sterke betrokkenheid is bij wat de school voorstaat. De school informeert de ouders doelgericht en transparant over het leren van hun kinderen en over zaken die de schoolorganisatie betreffen. Er is een toegankelijke cultuur, aldus de ouders met wie we spraken. Er zijn regelmatige oudergesprekken die bijdragen aan de interne dialoog die de school wil voeren.

In de schoolgids biedt de school een verantwoording van haar ontwikkelingen, haar onderwijs en de eindresultaten. Daarbij zijn van drie schooljaren de uitstroomniveaus weergegeven. Niet duidelijk is of deze resultaten in lijn zijn met de *eigen* doelen en ambities van de school.

De verantwoording van de bereikte resultaten en kwaliteit naar externe stakeholders (zoals bijvoorbeeld de gemeente, organisaties voor kinderopvang en vervolgonderwijs) zijn overigens minder goed zichtbaar. Wel heeft de school de site van *Scholen op de kaart* goed benut om relevante informatie te bieden.

3.2 Overige wettelijke voorschriften

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op Dr. Ariënschool. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie.

Hieronder volgt de reactie op het inspectierapport van het bestuur van de KOE

Het bestuur van de KOE heeft met belangstelling het rapport van het onderzoek naar de kwaliteit van de Ariënschool gelezen.

De bevindingen komen in hoge mate overeen met de indruk die het bestuur ook zelf van de school heeft. De geconstateerde hoge mate van veiligheidsbeleving van kinderen stemt tot trots. Ook de wijze waarop de school werkt aan een goede kwaliteitsstructuur is herkenbaar. De school heeft zich hierin onderscheidend verbeterd. Het werken met ICT middelen als middel is een ander aspect waarin de school zich onderscheidt in zeer positieve zin. Het bestuur heeft er veel vertrouwen in dat de verbeterpunten die de inspectie constateert, op gedegen wijze zullen worden opgepakt. De ambitie die het team en de directie tonen, zijn daartoe een belangrijke voorwaarde.

We zijn verheugd te constateren dat het oordeel dat de school zich vooraf zelf gaf op 6 van de 8 standaarden overeenkomt met die van Inspectie. Voor het team is dat een bevestiging dat ze een goed zicht hebben op de wijze waarop ze functioneren. En uiteraard is de school ook trots te mogen constateren dat zij op alle onderdelen Voldoende, dan wel Goed presteren.

Extra trots is de school op de beoordelingen op het kwaliteitsgebied 'KA Kwaliteitszorg en ambitie'.

Alhoewel niet 1 op 1 te vergelijken, scoorde de school hier drie jaar geleden, op de toen gehanteerde zes indicatoren, vijf voldoende en één onvoldoende.

Het team van de Ariëns heeft zich de afgelopen jaren behoorlijk ingezet om de kwaliteitszorg te verbeteren. Zo hebben ze voor alle vakgebieden werkgroepen samengesteld die op geregelde tijden bijeen komen. Ze zetten ontwikkelingen in gang, zetten een tijdspad uit en maken hierover afspraken met het team. Dit alles wordt digitaal opgeslagen op een voor iedereen toegankelijke plek, onder de noemer 'Beredeneerde afspraken'.

Het is fijn om te lezen dat Inspectie dit terug ziet. En vooral dit heeft gemeend te moeten beoordelen als zijnde Voldoende (KA3 Verantwoording en dialoog) of zelfs Goed (KA1 Kwaliteitszorg en KA2 Kwaliteitscultuur)

Omdat een gevoel van veiligheid en een goed pedagogisch klimaat van essentieel belang is wil een leerling zich optimaal kunnen ontwikkelen, is er een 'Werkgroep gedrag' samen gesteld. Deze werkgroep organiseert en coördineert alle activiteiten die bij moeten dragen aan een goed schoolklimaat. Uitvloeisels daarvan zijn onder andere de invoering van de Gouden-, Zilveren-, Bronzen- en Zonnige weken. Daarnaast hanteert de school, schoolbreed, positief opgestelde gedragsregels, het werken met een eigen methode (Kwink) voor sociaal-emotionele ontwikkeling etc. Een en ander heeft een duidelijk positief effect gehad op het schoolklimaat, mede ook omdat, daar waar mogelijk, hier ouders bij betrokken worden.

Het kwaliteitsgebied 'OP Onderwijsproces' werd door Inspectie als Voldoende beoordeeld. De Ariënsschool had zichzelf diezelfde normering gegeven, omdat de school hier nog ontwikkelpunten ziet.

Zo zullen directie, orthopedagogen en intern begeleiders het komend jaar een start maken met een inventarisatie van de verschillende onderwijsbehoeften. Hieraan worden verschillende interventies (orthodidactische en orthopedagogische) gekoppeld. In de daaropvolgende jaren zal dit worden uitgebreid zodat er een zogenaamd 'Palet van mogelijkheden' ontstaat.

Daarnaast zal aan de contactpersonen uit het voortgezet onderwijs worden gevraagd op welke wijze de school de leerlingen nog beter kan voorbereiden op dit vervolgonderwijs; zowel op didactisch-, als sociaal-emotioneel gebied. Naar aanleiding daarvan zullen er plannen opgesteld worden.

En tot slot zullen er dagen worden gepland waarbij collegiale consultatie mogelijk wordt gemaakt. Gedurende het schooljaar 2017-2018 zal dit gelden voor de vakgebieden 'Rekenen' en 'Begrijpend luisteren'. Daarnaast wordt aan het personeel de gelegenheid geboden om basisscholen te bezoeken.

Het team van de Ariënsschool heeft het inspectiebezoek als uiterst positief en prettig ervaren. Het team heeft het op prijs gesteld dat zij de school op deze wijze hebben mogen presenteren. De gezamenlijke klassenbezoeken zijn als leerzaam ervaren.

De reflectie en het uiteindelijke oordeel van Inspectie heeft het team gesterkt in de mening dat zij op de goede weg zijn. Ook biedt het bezoek handvatten ter verdere verbetering.